

ΣΤΗΝ "ΠΡΑΣΙΝΗ ΚΟΛΩΣΙ", ΤΗΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ

ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΟΦΑΓΑ ΨΑΡΑΚΙΑ ΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ ΤΗΣ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ

("Ενα εξαιρετικά ενδιαφέρον άρθρο της διάσημης περιηγητριάς Ροζίτας Φόρμης")

ΚΣΩΣ θα ξέρετε ότι στα ποτάμια της δυτικής Βραζιλίας, σε μία δηλαδή από τις λίγες περιφέρειες του κόσμου, που δεν μπόρεσε ακόμα να εξερευνηθεί καλά ο άνθρωπος, ζουν τα «πιράνας» (ή πιράνγες), μικροσκοπικά ανθρωποφάγα ψαράκια, που επικινδύνευαν και από τους ζαγκουάρ και από τα φειδιά κόμπρα και από τα μεγάλα κόκκινα μερμήγκια της «Πράσινης Κολάσεως». Δυο φορές, στο διάστημα της περιηγήσεώς μου στη Βραζιλιανή ζούγκλα, μου δόθηκε η θλιβερή ευκαιρία να παρακολουθήσω από κοντά τα τρομερά αυτά ψαράκια «έπι το έργον». Και όμολογώ, ότι το θέαμα αυτό θα μου μείνει αλησμόνητο και σε μένα ακόμα, που πέρασα το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου με τη συντροφιά θηρίων και τεράτων, τριγυρνώντας, στα ένδοξα αγρίων ηπειρών...

Για πρώτη φορά, γνωρίστηκε με τους πιράνας—από μακριά ευτυχώς—έναν οδοιπόρο—κατά μήκος του απέραντου ποταμού Παράνα, που διασχίζει όλη τη δυτική Βραζιλία. Τρία ολόκληρα μερών—από προχωρήσει με δυσκολία άνωμετα σε άγρια, παρθένα δάση και στις πυκνές καλαμιές που στολίζουν τις όχθες του ποταμού. Τρεις μονάχα μαυροί σκλάβοι με συνόδευαν στην επίκινδυνη αυτή περιήγησι. Σε κάθε θύμα, συναντούσαμε μπροστά μας και ένα φείδι, μία πελώρια δηλητηριώδη σαύρα «ιγκουάν», μία άρσενη μεγάλη σαν γκαμπό. Είχαμε, όμως, αλείψει το σώμα μας με μία ουσία από τις ρίζες ενός φυτού, του οποίου η δυνάμη, η ανυπόφορη μυρωδιά, έχει την ιδιότητα να διώχνει μακριά όλα τα ζώα και τα έρπετα... "Ημουν ζαλισμένη από τη δυσωδία αυτή, που την καθιστούσε φοιχτή, ο καυτερός ήλιος. Προτιμούσα όμως να υποφέρω από την κακοσμία παρά να διατρέχω τον κίνδυνο να πεθάνω, μέσα σε δυο λεπτά της ώρας, από το δάγκωμα των φαρμακερών κόκκινων μερμηγκιών...

Ξαφνικά, σταματήσαμε.

Βρεθίκαμε μπρος σε μία ατέλειωτη παράταση από θάδια. Είκοσι ώπλισμένοι κτηνοτρόφοι μετέφεραν το κοπάδι αυτό από το ένα άκρο της Βραζιλίας στο άλλο. Περπατούσαν ενενηντά μέρες άνωμετα στα δάση και θα έκαναν πορεία τριών ακόμα, τουλάχιστον, έβδομάδων για να φτάσουν στον τόπο της παραδόσεως των ζώων. Τα καυτερά είχαν εξαντληθεί από το δρόμο. Τα περισσότερα από αυτά είχαν τα πόδια τους πληγασμένα από τα άγκυθια...

Τα νερά του ποταμού δεν ήταν καθαρά σε κείνο το σημείο. Κι' οι κτηνοτρόφοι σκέφτηκαν να θάλουν τα θώδια να περάσουν από τον ποταμό για να κόψουν δρόμο. Δεν ήταν μικρό το κέρδος να ελαττώσουν την οδοιπορία τους έστω και κατά μία μέρα.

Πρώτος μπήκε στο ποτάμι ένας μικρός και εύκιντος ταύρος. Πληθυσία στην ακροποταμία και παρακολουθούσα, χαμογελώντας, τις χαριτωμένες κινήσεις που έκανε το ζώο... ανόγυντας τρύπες... στο νερό με τα κέρατά του!...

Ο ταύρος είχε προχωρήσει ως τη μέση του ποταμού, όταν, ξαφνικά, τον είδαμε να σπαράζει, θυάζοντας μουγκρητά πόνο... Τό νερό θάβηκε κόκκινο τριγύρω του και, σιγά-σιγά, άρχισε να βυθίζεται μουγκρίζοντας πιο δυνατά... Συγχρόνως, πρόσεξα, ότι στην επιφάνεια του ποταμού χοροπηδούσαν πληθός μικρά ψαράκια.

—Διάβολο! γρύλλισε ένας από τους κτηνοτρόφους. Λησμονήσαμε τα πιράνας!... Πάει ο ταύρος μας... Και το τρομερότερο είναι πως δεν μπορούμε να περάσουμε από το ποτάμι... Τα πιράνας είναι ικανά να κατασπαράζουν όλο το κοπάδι!...

—Αυτά τα χαριτωμένα ψαράκια είναι τα πιράνας; ρώτησα παραενημένη τον κτηνοτρόφο.

—Χαριτωμένα ψαράκια τα λέει αστεία αυτά; μου αποκρίθηκε θυμωμένος. Οι καρχαρίες είναι αβδοί και ακίνδυνοι αν συγκριθούν μ' αυτά τα θηρία!... Τα πιράνας τρέφονται αποκλειστικά με κρέας. Άλλοιό μου στο ζώο ή στον άνθρωπο που θα θρεθί μπροστά τους!... Θά κολλήσουν επάνω του σαν δέλλες, θά του πούν πράτα όλο το αίμα και ύστερα θ' άρχισουν να του τρώνε τις σάρκες!... Δεν θά ξεκολλήσουν από πάνω του παρά μονάχα όταν μεταβόλουν σε σκελετό... Και μη φαντασθείτε, ότι τους χρειάζεται πολύς καιρός για να το κάνουν αυτό... "Υστερ' από μία ώρα, από τον ταύρο μας θά μένουν μονάχα τα κόκαλα του!...

"Ερρίξα μία τρομαγμένη ματιά στο σημείο του ποταμού, στο

όποιο στεκόμανα πριν από λίγο ο ταύρος. "Η επιφάνεια ήταν λεία εκεί... Μά το διαφορά, ότι μία κόκκινη κηλίδα ήταν απλωμένη επάνω της... Κάτω από την επιφάνεια, τα «χαριτωμένα» ψαράκια πιράνας καταέσχιζαν τώρα τις σάρκες του ταύρου!...

Μιάν άλλη φορά, είδα τα πιράνας να...τιμωρούν έναν έγκληματία, σαν να ήθελαν να εξέλθουν έτσι και για τα δικά τους κακουρήματα! Στην περίπτωση αυτή, τα ψαράκια άντικατέστησαν την δικαιοσύνη των ανθρώπων, η οποία του κακού άγωνίζεταν, ολόκληρα χρόνια, να επιβάλει στο δολοφόνο αυτόν την ποινή που του άξιζε...

Τό δραματικό περιστατικό που θά σας άφηγηθώ, συνέβη στο Μάτο Γκρόσο, μία από τις πιο άγριες περιοχές της Βραζιλίας. "Όταν έφτασα εκεί, θρήκα όλους τους ίθαγενείς αναστάτους κι' έξαγριωμένους. "Ενας ληστής, ο Ζοζέ ο Κόκκινος, ο οποίος τρομοκρατούσε από πολύ καιρό την περιφέρεια, είχε κλέψει μία κοπέλλα από το σπίτι της και την άφησε να πεθάνει της πείνας στο δάσος. "Η άρπαγή ενός κοριτσιού θεωρείται έγκλημα άσυγχώρητο από τους κατοίκους του Μάτα Γκρόσο. Και οι ίθαγενείς που διασκεδάζαν μονάχα ως τότε με τους άλλεπαλληλους φόνους, που έκανε ο Ζοζέ ο Κόκκινος, για ψύλλου πτήση, έγιναν έξω φρενών, όταν έμαθαν πως ο «καμπαλλιέρος» αυτός έκλεψε ένα κορίτσι από το σπίτι του πατέρα της.

Οι άδελφοί της κοπέλλας είχαν άργανώσει πραγματική έκστραση κατά το ληστού. "Όλα τα παλληκάρια του χωριού δέχτηκαν να τους βοηθήσουν, για να έκδικήσουν την τιμή δέχτηκαν να τους βοηθήσουν, για να έκδικήσουν την τιμή τους. Μά ο Ζοζέ ήξερε να φυλάγεται καλά. Εξάλλου, είχε

την πρόνοια να μην αφήνει κανένα να τον πλησιάσει σ' απόσταση λιγυώτερη από πενήντα θήματα. Δυο μήνες τώρα τον κυνηγούσαν να τον σκοτώσουν. Και στο διάστημα αυτό, είκοσι αντίπαλοί του έπεσαν νεκροί από τις σφαίρες του, ενώ εκείνος εξακολουθούσε να είναι περίφημος στην ύγεια του...

Δέν έμειναν πολύ στο Μάτο Γκρόσο, γιατί έπρεπε να συνεχίσω την πορεία μου και να θρεθώ σ' ένα χωριό στο οποίο, καθώς έμαθα, επρόκειτο να γίνε μία παρασκευή τελετή...έξευμ...σεως των κόκκινων μερμηγκιών... Δέν ήθελα να χάσω τό ενδιαφέρον αυτό θέαμα.

Την έπομένη, θρισκόμουν μπρος σ' ένα μικρό ποτάμι. "Ενας περματάρης περνούσε τους οδοιπόρους, με μία οχεδία «πρωτόγνη», από τη μία όχθη στην άλλη. Πέντε άλλοι πεσποροί, οι οποίοι, καθώς μου είπαν, πηγαν και αυτοί στο χωριό, όπου θά γινόταν η παράξη τελετή, περιέμεναν στην ακροποταμία το γυρισμό της οχεδίας από την αντίκρυνη όχθη.

Μεταξύ αυτών ήταν κι' ένας ανύψωλος άντρας, με τό κεφάλι σκεπασμένο ολόκληρο από επιδόσεις. Λίγο παρέκει στεκόταν ένα παλληκάρι, που έριχνε γύρω του βλέμματα άδιαφορίας, σαν να μη του έκανε τίποτα έντύπωσι σ' αυτόν τον κόσμο. "Ωστόσο, πρόσεξα, ότι δυο-τρεις φορές η ματιάς του καρφώθηκε με περίεργη ένταση στον κεφαλοδεμένο άνθρωπο.

"Υστερ' από λίγο, μπεινανε όλοι στην οχεδία. Τό διάδοφο παλληκάρι φρόντισε να σταθή δίπλα στον «τραυματισμένο», έχοντας όμως γυρισμένες τις πλάτες του σ' αυτόν.

Βρισκόμαστε στη μέση του ποταμού, όταν, ξαφνικά, έγινε κάτι έντελλος άπρόοπτο και με τόση ταχύτητα, ώστε δέν πρόφτασε κανείς μας να έπέμει.

Σε μία στιγμή, τό διάδοφο παλληκάρι γύρισε προς τον κεφαλοδεμένο και τού φώναξε:

—Αδικά έβδoses τό κεφάλι σου μ' επιδόσεις, Ζοζέ, για να μη σ' αναγνωρίσουν!... Σε κατάλαβα από την πρώτη στιγμή που σε είδα!... Ξέρεις ποιος είμαι εγώ! Είμαι ο άδελφός της κοπέλλας που άρπαξες και θανάτωσες!... "Ωρικήνια να σ' έκδικηθώ!... Και η έκδίκησή μου θά είναι τρομερή!...

"Ο Ζοζέ—γιατί αυτός ήταν, πράγματι, ο κεφαλοδεμένος, έκανε να θυάλη από την τόση του τό περιστροφό του.

Δέν πρόφτασε όμως να τραθήξει τό πιστόλι του. Με μία δυνατή σπρωξιά, ο άδελφός της κοπέλλας τον έριξε στη θάλασσα. Και ήξερε καλά τί έκανε... Γιατί, μόλις ο Ζοζέ θρέθηκε στο νερό, έκαιοντάδες ψαράκια πιράνας, που καιροφύλακτουσαν εκεί, πήδησαν πάνω του και καρφώθηκαν σαν θέλη στις σάρκες του...

—Βοήθεια! ούρλαξε ο Ζοζέ.

—Φώναζε όσο θέλεις! τού αποκρίθηκε τό παλληκάρι γελύν-

ΞΕΝΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ JEANNE GALZY

ΕΝΑ ΔΡΑΜΑ ΣΤΟ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟ

διευθύντρια του Παρθεναγωγείου μήτρε άξαφνα στην τάξη κι' έκανε όλες τις μαθήτρες νά παγώσουν από τόν τρομό τους. Κάθισαν δειλά στο θρανίο τους, με τὰ μάγουλα φλογισμένα και μ' ένα κρυφό κι' άσχημα κλάμα χτισσοκάρδι. "Ήξεραν ότι κάθε φορά που έμπαινε ή διευθύντρια στην τάξη, θα μάθαιναν κάποιο τρομερό περιστατικό. Κι' όλη ή τάξη περίμενε μ' άγωνία νά πείση ξαφνικά ό κερασνός.

—Ο κατάλογος με τούς βαθμούς βρέθηκε σχισμένος και πεταγμένος σ' ένα μέρος, πού δέν θέλω νά τό πώ, φώναξε ή κ. διευθύντρια. Μπορούμε νά βρούμε πολύ έγκολα ή μαθήτρια, πού έκανε αυτό τό σφάλμα. Μά θέλουμε νά την κάνουμε νά τ' όμολόγηση μονάχη της κι' έτσι νά εξιλεσθή. Θά βροίκουμαι λοιπόν κάθε μέρα στο γραφείο μου, την ώρα του διαλείμματος. "Η ένοχος θά τιμωρηθή άσπρηά, άν θελήση νά κρυφθή και νά μη όμολόγηση τό σφάλμα της. "Αν έρθει όμως στο γραφείο καί τά όμολογήσει όλα, θα της φερθούμε μ' έπείκειαι...

"Επειτα καθέκνη από την έδρα και βγήκε από την τάξη. Τά κορίτσια, πού είχαν σηκωθεί σάν αυτόματα, όλα μαζί, ξανακάθισαν κατάπληκτα. Και τό μάθημα τών "Ελληνικών, πού είχε διακαθή για μία στιγμή, ξανάρχισε.

"Η δασκάλα διάβασε ένα ποίημα του Βίκτωρος Ούγκώ κι' έστερα, στίχο με στίχο, άρχισε νά τό αναλύη. Τά μάτια της κατασκατεύανε με ένα περιεργο τρόπο τις μαθήτρες... "Εκείνες έρχοιχαν ή μία στην άλλη άνησχυες ματιές, έκαναν συνθηματικά νοήματα και ψιθύριζαν ένα σωρό άκατάληπτα λόγια.

—Και πώς μπορούν νά μάθουν ποιά είνε ; ρώτησε άξαφνα μία φωνή από την τελευταία σειρά.

"Η δεσποινίς "Αρριμιά, ή δασκάλα, σήκωσε άπότομα τό κεφάλι της κι' είδε ότι όλη ή τάξης κύτταζε την Μαρσέλ Σβάρτς, τη μαθήτριά πού είχε μιλήσει.

"Αυτή θάνα ή ένοχος ;, συλλογίστηκε.

Και της απάντησε :

—Θά την ανακαλύψουμε άπ' τά δακτυλικά άποτυπώματα !..

—"Όπως σ' άστεινομικά μυθιστορήματα ! έκανε ή Ζανίν Λουκάς, πού νόμισε ότι ήταν ευκαιρία για νά κάνει πνεύμα.

—Ένα μηδενικό στην Ζανίν Λουκάς ! φώναξε τότε ή δεσποινίς "Αρριμιά, κι' έξακολούθησε τό μάθημά της..

Πέρασαν δύο μέρες με την ίδια ταραχή και την ίδια άνησυχία. "Όλα τά κορίτσια είχαν τρομοκρατηθή. Κι' άξαφνα, ένα πρωί, ή Μόνα Ζινισό, ή καλύτερη μαθήτριά, τώλημης νά πη με θάρρος στη δασκάλα και μπροστά σ' όλη την τάξη :

—Δεσποινίς, εκείνη πού έσχισε τόν κατάλογο είνε μία κακή μαθήτριά. Γιατί μ' αυτόν τόν τρόπο θέλησε νά έξαφανίστη τούς κακούς βαθμούς της.

"Ο συλλογισμός της ήταν τέλειος. Μά ή κακιά μαθήτρες άρχισαν νά διαμαρτυρώνται.

—Μπορεί νάχη κανείς κακούς βαθμούς και νά μη θέλη νά ορίση τόν κατάλογο ! φώναξαν.

Μά εκείνη πού φώναξε πού πολύ δέν ήταν ή Μαρσέλ Σβάρτς. "Ήταν ή Φρανσίν Μενιέ...

"Αν δέν θα την βρούμε ποτέ ;, συλλογίστηκε ή δεσποινίς "Αρριμιά.

Την ίδια στιγμή όμως σηκώθηκε όρθή ή Λίζα "Αρνού, εκείνη ή κοί-

τας άγρια. Καμιά δύναμη δέν θα μπορέσει νά σέ γλυτώση από τόν τρομερό θάνατο πού σέ περιμένει!

Παρακολουθούσαμε τη σκηνή αυτή, παγωμένοι από τό φόβο μας...

"Εδωλετα, καθαρά και ευδιάκριτα τά πιράνας ν' άνοίγουν θαθείες πληγές στο πρόσωπο του Ζοζέ και στα χέρια του... Τά νερά είχαν διαφύκη κόκκινα σέ κείνο τό σημείο... Γ' άπελπισμένα ξεφωνητά πού ληστοί καρφώνονταν σάν μαχαίρια στην καρδιά μας. Μά ποιός θα μπορούσε νά τόν σώση από τά τρομερά σαρκοκόβοι φάρια;

"Ο Ζοζέ έκανε μερικές άκόμα κινήσεις και έστερα έξαφαισθηκε κάτω από την έπιφάνεια του ποταμού... Τά πιράνας δέν θ' άργούσαν ν' άποτελειώσουν τό έργο τους...

"Ο άδελφός της νέας έβγαλε τότε τό πλατύγυρο καπέλλο του, σταυροκοπήθηκε με μεγάλη ευλάβεια και ψιθύρισε, σάν καλός καθολικός:

—"Ο Θεός αναπαύσει την ψυχή σου, Ζοζέ!

ΡΟΖΙΤΑ ΦΟΡΜΠΣ

κλα, με τό ξανθό κεφάλαι.

—Εγώ είμαι ή ένοχος ! φώναξε όντατά, κι' έπειτα έπεσε με κομμένη την άνάσσα πάνω στο άνοιχτό βιβλίο της κι' άρχισε πάλι νά κλαίη μ' άναφυλλήτα.

"Η δεσποινίς "Αρριμιά πήγε άμέσως την ένοχη στη διευθύντρια. "Επειτα ξαναέφρασε για νά μάθη τό άποτέλεσμα. "Η διευθύντρια είχε σηματούσει τη γνώμη ότι ή Λίζα "Αρνού δέν ήταν ένοχη !...

—Τί άνιγματική πού είνε ή ψυχή τών παιδιών ! της είπε. Κάτοχα άλλη έσκιζε τόν κατάλογο. Κι' όμως...

"Η Λίζα "Αρνού τιμωρήθηκε έλαφρά. "Ήταν καλή μαθήτριά και για αυτό δέν την απέβαλαν από τό Παρθεναγωγείο. Στά διαλείμματα μόνον ήταν ίσχυροειμένη νά κάθεται μέσα στην τάξη, στο τελευταίο θρανίο, μονάχη της.

"Η συμπαθιγίες της συμφώνησαν όλες νά πάνουν νά της μιλούν και την κύτταζαν με περιφρόνηση, όπως κύτταζον έναν έγκληματία. "Ακόμη κι' ή κακιά μαθήτρες, δέν της μιλούσαν. Ούτε κι' ή Μαρσέλ Σβάρτς. Ούτε κι' ή Φρανσίν Μενιέ...

"Ετσι κάθε μέρα τό προσπαθού αυτής της κοίκαας άδυνάτις περισσότερο. Τά μάτια της είχαν τώρα δύο μαύρους κύκλους και τά κόκκινα χείλη της ήταν στεγνά. "Η Λίζα "Αρνού δέν είχε πει καμιά φίλη... Καμιά !...

"Αυτή ή μικρούλα θ' άρρωστήθηκε, συλλογίστηκε ή δεσποινίς "Αρριμιά. Και μία μέρα ρώτησε την τάξη :

—Γιατί δέν μιλάτε πειά της Λίζας "Αρνού ;...

"Η Λίζα "Αρνού από τό τελευταίο θρανίο την κύτταζε μ' ένα ίκετευτικό βλέμμα κι' ύστερα δάκρυσε.

—Μας τό έχουν άπαγορεύσει..., της απάντησαν μερικές φωνές.

—Γιά σωράντα μέρες, έξηγήσε με άσπρη όρεξη ή Μόνα Ζινισέν.

—Μά, για σταθήτε, έκανε ή δεσποινίς "Αρριμιά. "Η Λίζα "Αρνού δέν έχει καμιά φίλη έδώ μέσα ;

Τά κόκκινα χείλη της Λίζας "Αρνού άρχισαν νά τρέμουν. Από τά μάτια της άρχισαν νά κυλούν χοντρά και θερμά δάκρυα. "Όλες ή μαθήτρες τότε γύρισαν τό κεφάλι τους και κύτταξαν την Φρανσίν Μενιέ. Μά ή Φρανσίν Μενιέ τις κύτταζε άγριοισή και θυμωμένη.

"Η Λίζα τότε, με δάκρυα στα μάτια, φώναξε, πνιγμένη άπ' τούς λυγμούς :

—"Όχι, δεσποινίς !... Δέν έχω καμιά φίλη !...

Και δάκρυσε τά κόκκινα χείλη της, για νά μη τρέμουν.

Στό διάλειμμα ή δεσποινίς "Αρριμιά δέν βγήκε από την τάξη. "Εμεινε με την ένοχη. Κι' αυτή τη φορά τά είχε καταλάβει όλα. Και τη θυσία της και την τραγική άπογοήτευσί της. Και της είπε :

—Λίζα, αυτό πού έκανες είνε πολύ άσχημο ! Ναι, πολύ άσχημο. "Ακόμη και μεγάλοι δέν θα είχαν τό θάρρος σου... Κατάλα-

βαίνω ότι θυσιάσθηκες για νά σώσης από μία άσπρη τιμωρία μία φίλη σου, την ένοχη... Είστε ψέμματα πρὸς χάριν της. Πήρες τό βάρος άπάνω σου...

Τά δάκρυα τότε της Λίζας στέρεναν. Τό πρόσωπό της χλώμασε άπό την κατάτληξη κι' έπειτα μία άπερίγραπτη πίκρα έκανε τά χείλη της νά τρέμουν.

—Μήν τό πητε σέ κανέναν, δεσποινίς... Σάς ίκετεύω ! παρακάλεσε τη δασκάλα της. Ναι... Δέν έχω πει καμιά φίλη. "Όπως κι' ή Άλεις, δέν μου μιλάει πειά, ούτε ή Φρανσίν Μενιέ. Δέν μου μιλάει !...

Κι' ή Λίζα "Αρνού έσκυψε τό ξανθό κεφάλι της κι' άρχισε πάλι νά κλαίη με βουβά άναφυλλήτα. Μά δέν είχε πειά δάκρυα. Είχαν στερέψει. Είχε κλάψει τόσο πολύ, γιατί κι' αυτή, ή Φρανσίν Μενιέ, ή ένοχη, έσχασε την θυσία της κι' είχε πάρει πειά νά της μιλή — όπως κι' όλες ή άλλες !

"Α ! πόσο πικρά είχε άπογοιτηνθή ή Λίζα "Αρνού ! Μά χωρίς παρόνο, ύπέφερε ως τό τέλος τό μαρτύριό της. "Εκλαιγε πικρά. Είχε θυσιασθή για μία άχάριστη φίλη της...

JEANNE GALZY

